

Zadání otázek ke SZZk z Pedagogické propedeutiky pro studenty bakalářského stupně studia učitelství pro 2. stupeň ZŠ a SŠ

Zkratka: KPG/SZPR@

Otázky se netýkají studentů programu Speciální pedagogika pro 2. stupeň ZŠ a SŠ maior

(oblast Pedagogiky a psychologie)

PEDAGOGIKA

1. Charakterizujte pedagogiku jako vědní obor. Popište a interpretujte historický vývoj pedagogiky jako vědy. Vysvětlete vztah pedagogiky k ostatním vědám. Charakterizujte předmět, znaky a funkce pedagogiky. Vztah pedagogické teorie a pedagogické praxe. Uveďte systém pedagogických disciplín. Popište a zhodnoťte aktuální problémy a otázky pedagogiky.
2. Popište a objasněte faktory rozvoje lidského jedince – biologické faktory, prostředí, výchova. Definujte výchovu, její pojetí, atributy, funkce, význam, podmínky. Vysvětlete rozdíl mezi intencionálním a funkcionálním výchovným působením. Charakterizujte sebevýchovu.
3. Vysvětlete rozdíly definování kategorie cíl výchovy v různých pedagogických koncepcích. Interpretujte znaky „dobrých“ cílů. Uveďte funkce, třídění, klasifikace a strukturu výchovných cílů. Charakterizujte názory na současné cíle výchovy.
4. Vysvětlete kategorii výchovný proces – etapy, fáze a principy výchovného procesu. Uveďte výchovné zásady a efektivitu výchovného procesu. Vysvětlete kategorii podmínky a prostředky výchovy.
5. Objasněte kategorii osobnost učitele. Uveďte požadavky kladené na osobnost učitele. Uveďte aktuální problémy pedagogické profese. Prezentujte možné typologie učitele a vývoj profesní dráhy učitelů. Charakterizujte kázeň a autoritu učitele ve výchově. Popište možnosti reflexe a sebereflexe v kontextu problematiky syndromu vyhoření u pedagogických pracovníků.
6. Objasněte kategorii osobnost vychovávaného jedince a popište a argumentujte modely determinace lidské psychiky (výchovný pesimismus, pedagogický utopismus, pedagogický optimismus, pedagogický realismus). Charakterizujte interakci vychovatele a vychovávaného. Uveďte a argumentujte specifika výchovná práce s jedinci se specifickými potřebami, obhajte koncept integrace a inkluze.
7. Charakterizujte specifika pedagogická komunikace (verbální, neverbální, činem). Uveďte příklady paralingvistických projevů a komunikace ve výchově. Charakterizujte typické bariéry v pedagogické komunikaci. Předpoklady úspěšné komunikace v edukačním prostředí. Obhajte asertivitu jako vhodný prostředek komunikace
8. Charakterizujte prostředí školy. Uveďte možné inspirace alternativními pedagogickými systémy pro zefektivnění výchovného procesu.
9. Charakterizujte základy kvantitativně a kvalitativně orientovaného výzkumu v pedagogice (metody lidského poznávání, proveďte jejich vzájemné porovnání, uveďte klady, zápory, charakterizujte rozdíly výzkumu ex-post-facto a experimentu).

10. Charakterizujte základní typy měření v pedagogickém výzkumu a popište typy proměnných. Vysvětlete vlastnosti dobrého měření, výzkumné problémy (výzkumné otázky), věcné a statistické hypotézy ve výzkumu.
11. Charakterizujte základní metody sběru empirických dat a na konkrétních příkladech objasněte jejich použití.
12. Popište nejběžnější postupy zpracování dat v pedagogických výzkumech (četnosti, grafické metody zobrazování dat, charakteristiky polohy, metody průzkumové analýzy dat, normální rozdělení).
13. Prezentujte výukové metody a jejich klasifikaci (dle vybraného autora). Prezentujte organizační formy výuky a jejich klasifikaci. Demonstrujte možnosti využití vhodných metod a forem výuky ve výchovně vzdělávací činnosti.
14. Charakterizujte pedagogickou diagnostiku a argumentujte její význam v současné škole. Popište základní metody pedagogické diagnostiky. Charakterizujte způsoby a význam hodnocení ve školní praxi.
15. Charakterizujte a zdůvodněte základní trendy proměn výchovy v historickém kontextu dobových paradigmat (pojetí člověka a výchovy, cíle výchovy). Vysvětlete, jak se dobové koncepty výchovy odrážejí v současných koncepcích výchovy a vzdělávání.
16. Definujte didaktiku jako vědeckou disciplínu a začleňte ji do systému pedagogických věd. Vysvětlete vztah pedagogiky a obecné didaktiky. Objasněte pojem „didaktický trojúhelník“ a uveďte příklady či důsledky preference jednotlivých aspektů. Vymezte aktuální problémy obecné didaktiky.
17. Definujte pojem „výukový cíl“. Vyjmenujte požadavky na formulaci výukových cílů, aby jich mohlo být ve výuce co nejefektivněji dosaženo. Vysvětlete pojem aktivní (aktivizační) slovesa a v kontextu vaší oborové specializace uveďte čtyři konkrétní příklady jejich použití při formulaci výukového cíle. S využitím zvolené taxonomie vyhodnoťte náročnost těchto cílů.
18. Vyjmenujte pořadí šesti hierarchicky uspořádaných kategorií kognitivních cílů Bloomovy taxonomie a vysvětlete jednotlivé kategorie. Ke každé kategorii formulujte jednoznačně odpovídající výukový cíl (cíle spolu nemusí souviset).
19. Objasněte principy, na kterých jsou postaveny taxonomie cílů afektivních, některou z taxonomií představte. Ke konkrétnímu tematickému celku/výukové jednotce naformulujte libovolný výukový cíl, v němž převládá postojová dimenze, a uveďte, která klíčová kompetence je tímto především rozvíjena.
20. Objasněte principy, na kterých je postavena taxonomie cílů psychomotorických, některou z taxonomií představte. Na konkrétním příkladu prezentujte jednotlivé úrovně této taxonomie. V souladu s vaší oborovou zaměřeností formulujte libovolný výukový cíl, v němž převládá psychomotorická dimenze a kterého lze dosáhnout v rámci výuky ve škole.
21. Prezentujte ucelený systém didaktických zásad. Vysvětlete postup učitelovy práce s chybou ve vyučování. Prezentujte chybu jako pozitivní jev pro učení žáka a navrhněte konkrétní doporučení pro učitele při práci s chybou ve výuce vašeho aprobačního předmětu.
22. Ozřejměte, jaké jsou zásady práce učitele s materiálními didaktickými prostředky. Posuďte, jaké učební pomůcky lze ve vašem aprobačním předmětu používat při realizaci zásady názornosti, a uveďte je. Objasněte, jaká je jejich role při výuce i jaký je poměr učitelova slova a prezentace pomůcky.
23. Popište systém kurikulárních dokumentů aktuálně platných pro školy regionálního školství. U dokumentů na státní úrovni vymeďte, čím a jak podmiňují podobu kurikulárních dokumentů na nižší úrovni.

24. Charakterizujte materiální didaktické prostředky a proveďte jejich možné klasifikace. Učební pomůcky, didaktická technika. Informatické myšlení, digitální kompetence pedagogů a žáků. Interaktivní a programovatelná technika, virtuální a rozšířená realita, převrácená třída, otevřené vzdělávání, digitální gramotnost, informatické myšlení. Evropský rámec digitálních kompetencí pedagogů.
25. Prezentujte význam stěžejních právních předpisů pro práci pedagogického pracovníka v regionálním školství.
26. Charakterizujte specifické poruchy učení a chování – vymezte základní pojmy, etiologii, jejich diagnostiku a následnou pedagogickou intervenci.
27. Popište systém vzdělávání v ČR. Uveďte specifika předškolního, základního, středního, vyššího odborného, uměleckého, jazykového a zájmového (příp. jiného) vzdělávání. Uveďte dílčí podrobnosti organizace školního roku.
28. Definujte pojem školská legislativa. Demonstrujte provázanost školských právních předpisů v rámci logicky uzavřeného celku s právními předpisy jednotlivých odvětví práva soukromého a veřejného s následnou aplikací do praktické roviny.
29. Vyjmenujte práva a povinnosti účastníků vzdělávacího procesu v návaznosti na vnitřní předpisy škol a školských zařízení. Zdůvodněte význam dodržování předpisů z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech. Popište možnosti využití interdisciplinární spolupráce při řešení výchovných problémů na školách a možnosti využití výchovných opatření ze strany škol a školských zařízení.
30. Charakterizujte základní pojmy přístupy, formy a stupně prevence rizikového chování. Uveďte zásady primární prevence. Charakterizujte systém prevence ve školním prostředí - preventivní strategie školy, činnost jednotlivých aktérů, role školního metodika prevence. Uveďte příklady sekundární prevence a intervence a terciální prevence.

PSYCHOLOGIE

1. Předmět zkoumání v psychologii, základní pojmy (prožívání, chování, psychické procesy a stavy, introspekce, osobní konstrukty a mentální reprezentace). Systém psychologických věd.
2. Přehled základních psychologických směrů – psychoanalýza, behaviorismus, humanistická psychologie, kognitivní psychologie, gestalt psychologie, transpersonální psychologie a představitelé jednotlivých směrů.
3. Psychologická charakteristika osobnosti (univerzální znaky), determinace lidské psychiky (biologická, sociálně-kulturní a duchovní-Frankl, psychologický determinismus, nativistické a environmentální teorie). Přístupy ke studiu osobnosti (biologický, experimentální, psychometrický, sociální).
4. Poznávací procesy a jejich charakteristika - čítí a vnímání, představy a fantazie, paměť.
5. Poznávací procesy a jejich charakteristika – pozornost a vědomí, myšlení a inteligence.
6. Temperament, přehled základních temperamentových typologií a možnosti jejich praktického využití (např. Kretschmer, Spranger, Eysenck, Pavlov, Jung). Emotivita a temperament.
7. Oblast citů a jejich význam v životě. Dělení a vlastnosti citů, fyziologie citů, pojem emoční inteligence (Goleman). Emoce a motivace.
8. Vývojová psychologie a její předmět, determinace psychického vývoje člověka, pojem vývojové změny, klasifikace vývojových změn. Zrání a učení.
9. Metody vývojové psychologie – výzkumné přístupy (průřezový a longitudinální přístup), metody vývojové psychologické diagnostiky.
10. Vývojová periodizace, příklady vývojových periodizací (Příhodova biopsychologická, Eriksonova psychosociální, Piagetova kognitivní, Freudova psychoanalytická).
11. Zvláštnosti dětské psychiky – sugestibilita, labilita, egocentrismus, expresivní a adaptivní chování, negativismus, eidetismus, konkretismus, personifikace a jejich projevy.
12. Vymezení normality a abnormality, problematika stresu, obranné mechanismy, frustrace, konflikt, stres, vnímání stresu; dimenze stresu: emocionální, intelektuální, sociální, environmentální, spirituální, fyzická.
13. Neurotické obtíže v dětském věku, příčiny vzniku, druhy zátěže typické pro jednotlivá vývojová období, konkrétní typy neurotických obtíží.
14. Psychologická charakteristika mladšího školního věku (vývoj tělesný, kognitivní, emoční a sociální vývoj, učení a práce).
15. Poruchy chování, klasifikace problémového chování, příčiny vzniku, agresivita a agrese, neagresivní poruchy chování, problematika syndromu ADHD, důsledky ADHD v dospělosti.
16. Psychologická charakteristika období dospívání – prepuberta, puberta (tělesné změny, kognitivní, emocionální a sociální vývoj).
17. Psychologická charakteristika období dospívání – adolescence (identita, kognitivní, emocionální a sociální vývoj).
18. Vývojové období dospělosti (periodizace, tělesné a psychické změny, krize životního středu).
19. Vývojové období stáří (periodizace, znaky stárnutí, změny fyzické a psychické, adaptace na stáří, nejčastější patologické symptomy ve stáří).
20. Socializace, formy socializace a její činitelé. Sociální učení. Sociální postoje. Struktura, zjišťování, utváření a možnosti změny. Stereotypy a předsudky.

21. Sociální a interpersonální percepce, interakce a komunikace. Činitelé formování dojmu o jiné osobě. Obecné chyby v interpersonální percepci. Základní principy verbální a neverbální komunikace.
22. Jedinec v sociální skupině. Znaky a klasifikace sociálních skupin. Struktura a dynamika malé sociální skupiny.

ZÁKLADNÍ A DOPORUČENÁ LITERATURA Z PEDAGOGIKY

- BERTRAND, Y. Soudobé teorie vzdělávání. Portál: Praha, 1998. ISBN 80-7178-216-5.
- BOČKOVÁ, V. Vzdělávání – průvodní jev života. Olomouc: UP, 2002. ISBN 80-244-0441-9.
- BRDEK, M., VYCHOVÁ, H. Evropská vzdělávací politika: programy, principy a cíle. Praha: ASPI, 2004.
- DITRICH, P. Pedagogicko-psychologická diagnostika. Jinočany: H&H, 1993. ISBN 80-85467-06-2.
- DVOŘÁK, D. a kol. Srovnávací pedagogika: Proměny a výzvy. Praha: Pedagogická fakulta UK, 2015. Dostupné z: http://pages.pedf.cuni.cz/uvrv/files/2016/04/Srovnavaci_pedagogika.pdf
- GAVORA, P. et al. Elektronická učebnice pedagogického výzkumu. [online]. Bratislava: Univerzita Komenského, 2010. Dostupné z: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/>
- GAVORA, P. Úvod do pedagogického výzkumu. 2. vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.
- HRABAL, V. st., HRABAL, V. ml. Diagnostika. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0319-5.
- CHRÁSKA, M. Metody pedagogického výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
- JANÍKOVÁ, M. a kol. Základy školní pedagogiky. Brno: Paido, 2009. ISBN 978-80-7315-183-6.
- JANÍKOVÁ, M. aj. Základy školní pedagogiky. Brno: Paido, 2009. ISBN 978-80-7315-183-6.
- KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. Školní didaktika. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.
- KANTOROVÁ, J. a kol. Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I. Olomouc: Hanex, 2008. ISBN 978-80-7409-024-0.
- KANTOROVÁ, J. a kol. Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky II. Olomouc: Hanex, 2010. ISBN 978-80-7409-030-1.
- KASPER, T., KASPEROVÁ, D. Dějiny pedagogiky. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2429-4.
- MALACH, J. Pedagogická diagnostika pro učitele. Ostrava: OU, 2008. ISBN 978-80-7368-551-5.
- MERTIN, V. a kol. Metody a postupy poznávání žáka. Praha: W. Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-679-0.
- MERTIN, V. a kol. Problémy s chováním ve škole – jak na ně. Praha: W. Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7478-026-4.
- MUSILOVÁ, M. Případová studie jako součást pedagogické praxe. Olomouc: UP, 2003. ISBN 80-244-0749-3.
- MUSILOVÁ, M. Pedagogická diagnostika. Cvičebnice. Olomouc: PVP, 2015. ISBN 978-80-904822-9-6.
- NEZVALOVÁ, D. Školství v edukačně vyspělých zemích. Olomouc: Vydavatelství UP, 1998. ISBN 80-7067-796-1.
- OBST, O. Manažerské minimum pro studující učitelství a pedagogiky. Olomouc: Vydavatelství UP, 2006.
- OBST, O. Manažerské minimum pro učitele. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244-1359-0.
- OBST, O. Řízení výuky. Olomouc: Vydavatelství UP, 2006.
- PALÁN, Z. Výkladový slovník vzdělávání dospělých. Praha: DAHA, 1997. ISBN 80-902232-1-4.
- PALÁN, Z., MUŽÍK, J. et al. Vzdělávací program jako základní kategorie dalšího profesního vzdělávání. [online]. Dostupné z: http://old.nvf.cz/kvalita/dokumenty/vzdel_program.pdf
- PELIKÁN, J. Výchova jako teoretický problém. Ostrava: Amosium, 1995. ISBN 80-84498-27-8.
- PELIKÁN, J. Základy empirického výzkumu pedagogických jevů. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1916-3.
- POKORNÁ, V. Teorie, diagnostika a náprava specifických poruch učení. 2. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-151-7.
- POL, M. Škola v proměnách. Brno: MU, 2007. ISBN 978-80-210-4499-9.
- POLÁCHOVÁ VAŠTATKOVÁ, J. Autoevaluace v praxi českých škol. [online]. [cit. 2012-09-16]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/ae/publikace-vytvorene-v-projektu>
- PRÁŠILOVÁ, M. Řízení základní školy v letech 1990–2007. Olomouc: UP, 2008. ISBN 978-80-244-2036-3.
- PRÁŠILOVÁ, M. Tvorba vzdělávacího programu. Praha: TRITON, 2006. ISBN 80-7254-712-7.
- PRÁŠILOVÁ, M. Vybrané kapitoly ze školského managementu pro pedagogické pracovníky. Olomouc: Vydavatelství UP, 2006. ISBN 80-244-1415-5.
- PRÁŠILOVÁ, M. Vzdělávací program a jeho tvorba. Olomouc: Tiresa a PdF UP, 2013.
- PROKOP, J. Škola a společnost v kritických teoriích druhé poloviny 20. století. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1008-6.
- PRŮCHA, J. (ed.) Pedagogická encyklopedie. Praha: Portál, s. r. o., 2009. ISBN 978-80-7367-546-2.
- PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. 3. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-047-X.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. Pedagogický slovník. Rozš. a aktual. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.
- PUNCH, K., F. Základy kvantitativního šetření. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.
- RÝDL, K. Smysl inovačních cílů v současných výchovných a vzdělávacích trendech. In *Studia paedagogica*. Brno: MU, 2005, s. 13–22. ISBN 80-210-3891-8.
- SKALKOVÁ, J. Obecná didaktika. 2. Rozšířené a aktualizované vydání. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.
- SKUTIL, M. a kol. Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-778-7.
- SVĚTLÍK, J. Marketing školy. Zlín: EKKA, 1996.

ŠMAHELOVÁ, B. Nástin vývoje pedagogického myšlení. Brno: MSD, 2008. ISBN 978-80-7392- 040-1.

ŠVEC, Š. a kol. Metodologie věd o výchově. Brno: Paido, 2009. ISBN 978-80-7315-192-8.

ŠVEC, V. Od implicitních teorií výuky k implicitním pedagogickým znalostem. Brno: MU, 2005. ISBN 80-7315-092-1.

ŠVEC, V. Pedagogické znalosti učitele: Teorie a praxe. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-7357-072-6.

VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. a kol. Pedagogika pro učitele. Praha: Grada, 2007. ISBN 978- 80-247-1734-0.

VÁŇOVÁ, M. Vzdělávací systémy ve vyspělých evropských zemích. Praha: Karolinum, 1994. ISBN 80-7066-848-2.

VAŠTATKOVÁ, J. Autoevaluace a benchmarking ve škole. Olomouc: Hanex, 2010. ISBN 978- 80-7409-029-5.

VAŠTATKOVÁ, J. Úvod do autoevaluace školy. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244-1422-8.

VRÁNA, S. Učebné metody. 3., dopl. vyd. Praha: Dědictví Komenského, 1938. Spisy Dědictví Komenského; čís. 388. Pedagogická práce; sv. 6.

WALTEROVÁ, E. Kurikulum (Proměny a trendy v mezinárodní perspektivě). Brno: CDVU MU, 1994. ISBN 80-210-0846-6.

WALTEROVÁ, E. Problémy srovnávací pedagogiky jako předmětu vysokoškolské výuky ve světě a v českém prostředí. Pedagogická orientace, č. 5, 2014, roč. 24. [online]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/2429>

ZELINKOVÁ, O. Pedagogická diagnostika a individuální program. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-544-X.

ZÁKLADNÍ LEGISLATIVA

<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/> <http://www.msmt.cz/ministerstvo/urednik>

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v platném znění a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění a jeho prováděcí předpisy.

ZÁKLADNÍ A DOPORUČENÁ LITERATURA Z PSYCHOLOGIE

BLÁHA, P., SUSANNE, CH., REBATO, E. et al. Essentials of Biological Anthropology (Selected Chapters). Praha: Karolinum, 2007. 369 p. ISBN 978-80-246-1338-3.

BLATNÝ, M. a kol. Psychologie osobnosti – nové výzkumy, trendy. Praha: Grada, 2010.

BODDY, J., CAMERON, C. Introducing pedagogy into the children's Workforce. Londýn: Routledge and Falmer, 2008.

ČÁP, J. Psychologie výchovy a vyučování. Praha: Karolínium, 1997. ISBN 80-7066-534-3.

ČÁP, J., MAREŠ, J. Psychologie pro učitele. Praha: Portál, 2007. ISBN 8073672731.

DITRICH, P. Pedagogicko – psychologická diagnostika. Jinočany: H a H, 1993. ISBN 80- 85467-06-2.

FONTANA, D. Psychologie ve školní praxi. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-725-1.

FRÝBA, M. Umění žít šťastně. Argo: Praha, 2008. ISBN 8072034847.

KOLÁŘ, M. Nová cesta k léčbě šikany. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN: 978-80-7367-871- 5.

KOSÍKOVÁ, V. Psychologie ve vzdělávání a její psychodidaktické aspekty. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-2433-1. MAREŠ, J. Pedagogická psychologie. Praha: Portál, 2013. ISBN 9788026201748.

PLEVOVÁ, I. Metody v psychologii – pro výchovné poradce. Olomouc: 2017

PLEVOVÁ, I., PETROVÁ, A. Obecná psychologie. Olomouc: UP, 2012.

PLHÁKOVÁ, A. Učebnice obecné psychologie. Praha: Academia, 2007.

PUGNEROVÁ, M., KVINTOVÁ, J. (2016). Přehled poruch psychického vývoje. Praha: Grada publishing. ISBN 978-80-271-9520-6(ePub).

RIGBY, K. Bullying in Schools: and Chat to do about it. Revise and updated. Revise and SHOENBERG, P. Psychosomatics – the uses of psychotherapy. Palgrave Macmillan, 2007. ISBN 0333946502. SVOBODA, M. a kol. Psychodiagnostika dětí a dospívajících. Praha: Portál, 2009.

SVOBODA, M. a kol. Psychodiagnostika dospělých. Praha: Portál, 2013.

STOCK, CH. Syndrom vyhoření a jak jej zvládnout. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247- 3553-5.

ŠIMÍČKOVÁ – ČÍŽKOVÁ, J. Poznávání duševního života člověka. 4. upravené vydání, Olomouc: UP, 2012.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, J., PETROVÁ, A., PLEVOVÁ, I., PUGNEROVÁ, M., HOLÁSKOVÁ, K., BINAROVÁ, I. Přehled vývojové psychologie. 3. upravené vydání. Olomouc: Vydavatelství UP, 2010. ISBN 978-80-244-2433-0.

URBANOVSKÁ, E. Škola, stres a adolescenti. Olomouc: VUP, 2010. ISBN 978-80-244-2561- 0.

VÁGNEROVÁ, M. Psychopatologie pro pomáhající profese. Praha: Portál, 2008.

VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie I. – dětství a dospívání. Praha: Karolinum, 2005. ISBN: 80-246-0956-8.

VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie II - dospělost a stáří. Praha: Karolinum, 2007. ISBN: 978-80-246-1318-5.

ŽIVČICOVÁ, E. Základy psychologie učenia. Praha: Univerzita JAK Praha, 2011. ISBN 978- 80-7452-017-4